វង្សត្រកូលខ្ញុំ

ភូមិដែលខ្ញុំចាប់កំណើតស្ថិតនៅចន្លោះភូមិស្នាយពលលើ និង ភូមិស្នាយពលក្រោមដែលនាសម័យនោះមានផ្ទះតែ ៤ ឬ ១០ ខ្នងប៉ុណ្ណោះ ។ ជីតាខ្ញុំខាងម្ដាយសង់ផ្ទះនេះ តាំងពីទសវត្សរ៍ដំបូងនៃសតវត្សទី ២០ មកម្ល៉េះ ។ ផ្ទះនោះជាផ្ទះឈើប្រក់ក្បឿង ប្រកបដោយសសរមូលធំៗខ្មៅរលោង ។ ជញ្ជាំងឈើត្រូវបានធ្វើពីក្ដារប្រណិតបិទផ្និតភ្ជាប់គ្នា តាមបច្ចេកទេសមួយ ដែលគេមិនអាចមើលឃើញដែកគោលមួយគ្រាប់ណាឡើយ ។ នៅខាងមុខ មានយ៉ដែលមានបង្កាន់ដៃឈើព័ទ្ធជុំវិញ ។ នៅផ្នែកខាងក្រោយ មានផ្ទះបាយដាច់ដោយឡែកពីផ្ទះធំ ។ ពេលឡើងជណ្ដើរទៅខាងលើ និង ឆ្លងកាត់យ៉នោះចូលទៅខាងក្នុង គេឃើញទូរឈើធំពីរសង់ជាជញ្ជាំងបាំងចែកបន្ទប់ធំៗជាស្រេច ម្ខាងឆ្វេងម្ខាងស្ដាំ ដោយមានឆ្លាក់ក្បាច់រចនាលំអផង ។ ផ្ទះនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់ជីតាខ្ញុំខាងម្ដាយ ឈ្មោះលោកតា យិន អ៊ុច ។

លោកតា យិន អ៊ុច ជាមន្ត្រីមានមុខមានមាត់ប្រចាំភូមិស្រុក ដោយសារតែ

បានបម្រើរាជការក្នុងមុខតំណែងផ្សេងៗអស់ជាយូរឆ្នាំមកហើយ ។ ដំបូងគាត់ធ្វើជាមេឃុំ បន្ទាប់មក ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាចៅនិគម និង នៅចុងក្រោយជាអាជ្ញាសាលា ។ ខ្ញុំមិនបានស្គាល់ជីតារបស់ខ្ញុំនេះទេ ព្រោះគាត់ធ្វើមរណៈកាលទៅហើយ កាលខ្ញុំកំពុងនៅជាទារកនៅឡើយ ។ ជីតាខ្ញុំរស់នៅជាបែបអភិជន ។ គាត់ធ្វើដំណើរតាមរទេះសំឡី ដែលមានអ្នកបររទេះជូនគាត់ និង មានខ្ញុំបំរើនៅចាំបម្រើគាត់ជាប្រចាំ ។ លោកតា យិន អ៊ុច រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយជីដូនខ្ញុំឈ្មោះលោកយាយ អ៊ុង គូ ។ លោកយាយលោកតាមានកូនទាំងអស់ ៧ នាក់គឺស្រី ៥ នាក់ និង ប្រុស ២ នាក់ ។ ម្តាយរបស់ខ្ញុំឈ្មោះ សុខា ជាកូនទី ៣ ។

កូនស្រីទាំង ៥ នាក់របស់លោកយាយលោកតា សុទ្ធតែបានទៅរៀននៅសាលាបឋមសិក្សាទាំងអស់ ។ ក៏ប៉ុន្តែ មានតែម្តាយមីងខ្ញុំឈ្មោះ សាម៉ុឌី ទេ ដែលបានធ្វើជាគ្រូបង្រៀន ចំណែកឪពុកមាខ្ញុំពីរនាក់នោះ សុទ្ធតែបានរៀនខ្ពស់តទៅទៀតហើយ បានទទួលមុខតំណែងដ៏សមគួរក្នុងមុខងារសាធារណៈ ។ ក្នុងសម័យមុនខ្ញុំកើតនោះ ជាទូទៅឪពុកម្តាយមិនចង់បញ្ជូនកូនស្រីឲ្យទៅរៀននៅសាលាទេ ។ ឪពុកម្តាយខ្លះ ទុកកូនស្រីនៅផ្ទះដើម្បីឲ្យរៀនធ្វើស្ត្រីមេផ្ទះ សម្រាប់អនាគតរបស់នាង ។ ឪពុកម្តាយខ្លះអាចបារម្ភថាមិនអាចឃុំគ្រងកូនស្រីបាន ប្រសិនបើបណ្តោយឲ្យទៅរៀននៅសាលា ក្រៅពីក្រសែភ្នែករបស់ពួកគាត់ ។ ម្តាយខ្ញុំមិនបានរៀនចប់បឋមសិក្សាទេ តែគាត់អាចអាន និង សរសេរបាន ។

ឪពុកម្តាយជំនាន់បូរាណចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា និង អប់រំកូនស្រីឲ្យដើរតាមគន្លងប្រពៃណីយ៉ាងហ្មត់ចត់ត្រឹមត្រូវជាទីបំផុត ។ កូនស្រីៗ ពេលពេញក្រមុំត្រូវស្ថិតនៅក្នុងម្លប់ មិនឲ្យត្រូវកំដៅថ្ងៃដែលនាំឲ្យខូចសម្រស់ ។ ប្រសិនបើដើរទៅណាមកណាត្រូវមានចាស់ទុំទៅជាមួយ ។ នារីក្រមុំមិនត្រូវនិយាយជាមួយប្រុសៗ

ឡើយ ។ បើត្រូវរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឪពុកម្តាយជាអ្នករើសគូស្រករឲ្យ និង សម្រេចថាត្រូវរៀបការ ឬ មិនត្រូវរៀបការ ។ កូនកម្លោះ និង កូនក្រមុំ មិនចាំបាច់ស្គាល់គ្នាពីមុនមកទេ ស្រេចលើឪពុកម្តាយជាអ្នកទុកដាក់ទាំងស្រុងតែម្តង ។ តាមធម្មតាគ្រួសារខាងកូនប្រុសជាអ្នកចូលទៅស្តីដណ្តឹង ។ ប្រសិនបើយល់ព្រម គ្រួសារកូនស្រីនឹងបង្គាប់ឲ្យខាងកូនប្រុសនាំមកនូវមាសប្រាក់ ស្រូវអង្ករទុកជាជំនូនជូនដល់ខាងកូនស្រី ។ បន្ថែមពីលើជំនូននោះ កូនប្រុសត្រូវមកនៅបម្រើខាងកូនស្រីមួយរយៈពេល អ្នកខ្លះមួយឆ្នាំ អ្នកខ្លះពីរឆ្នាំ ឬ លើសពីនេះ អាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌដែលគ្រួសារខាងស្រីកំណត់ ។ ក្នុងពេលដែលកូនប្រុសមកបម្រើខាងស្រីនេះ បើអនាគតឪពុកក្មេក ឬ ម្តាយក្មេកមិនពេញចិត្តនឹងការងារ ឬ កិរិយាមារយាទរបស់កូនប្រុសនោះទេ គ្រួសារខាងស្រីអាចផ្តាច់ឈប់ឲ្យរៀបការ ដោយមិនចាំបាច់សងជំនូនទៅខាងប្រុសវិញក៏បាន ។ ឪពុកនិងម្តាយខ្ញុំ បានគ្នាជាគូស្រករក្នុងបរិបទនៃប្រពៃណីខ្មែរពីបរមបូរាណយ៉ាងនេះ ។ កាលនោះ ខ្មែរយើងនៅកាន់ប្រពៃណីតឹងតែងណាស់ មិនដូចទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០ ដែលពួកចិនៗលើកកូនក្រមុំឲ្យលោកគ្រូៗ ខ្មែរដោយស្រួលៗនោះទេ។

ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ អៀង មុត ។ គាត់កើតនៅភូមិមេសប្រចាន់ ដែលជាប់នឹងទន្លេតូច ។ គ្រួសារឪពុកខ្ញុំជាគ្រួសារកសិករ ហើយសុទ្ធតែបានបួសរៀនតាមផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ជីតាខ្ញុំឈ្មោះលោកតា គង់ អៀង ឯជីដូនខ្ញុំឈ្មោះ លោកយាយ ហ៊ូ ឌិ ។ លោកយាយលោកតាមានកូន ៦ នាក់ ប្រុស ៤ នាក់ ស្រី ២ នាក់ ។ ឪពុកខ្ញុំជាកូនទី ៤ ។ ក្រៅពីកូនស្រីទាំងពីរនាក់ចេញ កូនប្រុសទាំងបួនរបស់លោកយាយលោកតាសុទ្ធតែបានបួសជាភិក្ខុសាមណេរទាំងអស់ ។ តាមធម្មតា ក្មេងៗច្រើនទៅនៅវត្ត រហូតអាយុបាន ១៣ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ គេនាំគ្នាបួសជាសាមណេរ ។ នៅវត្ត ពួកសាមណេរ ឬ ពួកលោកនេន រៀនធម៌អាថ៌ព្រះពុទ្ធសាសនាផង រៀន

អក្សរសាស្ត្រ លេខនព្វន្ត រៀនក្បាច់គិតលេខ[12]ដូចចិនផង ឬ រៀនធ្វើជាង ជាងឈើ ជាងកំបោរ[13]ជាដើម ។ល។ រហូតដល់ព្រះជន្ម (អាយុ) ១៨ ព្រះវស្សា (ឆ្នាំ) ។ ក្នុងចន្លោះអាយុ ១៨ និង ២១ ឆ្នាំ គេអាចលាចាកសិក្ខាបទ ឬ សឹក (តាមពាក្យសាមញ្ញ) មកជាគ្រហស្ថរស់នៅជួយធ្វើការឪពុកម្តាយ ដូចយុវជនឯទៀតបាន ។ តែសាមណេរខ្លះ ក៏នៅបន្តភេទជាសង្ឃតទៅទៀត ដោយគ្រាន់តែបំពេញបន្ថែមឲ្យទៅជាភិក្ខុពេញលក្ខណៈ ។ ភិក្ខុអាចស្ថិតនៅជាសង្ឃរហូតមួយជីវិត ឬ អាចលាចាកសិក្ខាបទមកជាពលរដ្ឋធម្មតានៅពេលណាមួយក៏បាន ។ លោកនេនដែលលាចាកសិក្ខាបទ គេច្រើនហៅ "ជី" រីឯភិក្ខុដែលលាចាកសិក្ខាបទហៅថា "អន្ទិត" តាមពាក្យសាមញ្ញធម្មតារបស់អ្នកស្រុក ឬ ហៅថាបណ្ឌិត តាមពាក្យវប្បធម៌ ។

ឪពុកខ្ញុំ និង ឪពុកធំខ្ញុំទាំងអស់សុទ្ធតែបានបួសជាភិក្ខុ ។ បងបង្អស់របស់ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ អៀង ប៊ុន ស្ថិតនៅជាសង្ឃ គង់នៅវត្តសារវន្តតេជោក្រុងភ្នំពេញ រហូតដល់ឆ្នាំ ១៩៧៤ ទើបលោកសុគត ។ អាយុ ២៨ ឆ្នាំ ឪពុកខ្ញុំលាចាកសិក្ខាបទពីភិក្ខុមកនៅជួយធ្វើការម្តាយដែលនៅមេម៉ាយ ក្រោយពីជីតាខ្ញុំបានចូលមរណកាលទៅ ។ ដល់គាត់មានអាយុ ៣០ ឆ្នាំ ឪពុកខ្ញុំជាកម្លោះចាស់ នៅពេលដែលម្តាយខ្ញុំទើបមានអាយុតែ ១៨ ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រួសារខាងឪពុក និង ម្តាយខ្ញុំបានត្រូវរ៉ូវគ្នា ដើម្បីរៀបចំឲ្យអ្នកទាំងពីរបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធតទៅ ។ ដោយសារគ្រួសារខាងឪពុកខ្ញុំមានសភាពអន់ខ្សោយជាង គាត់ត្រូវទទួលបង្គាប់យ៉ាងធ្ងន់ និង ត្រូវមកធ្វើការបម្រើគ្រួសារខាងម្តាយខ្ញុំ ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ មុននឹងរៀបការ ។ ក្នុងរយៈ

[12] ក្បាច់ជាឧបករណ៍គិតលេខរបស់ពាណិជ្ជករចិន ដែលគេអាចប្រើធ្វើលេខ បូក ដក គុណ ចែក ក្នុងសម័យដែលមិនទាន់មានម៉ាស៊ីនគិតលេខទំនើប ។

[13] កាលជំនាន់ដើម គេហៅជាងកំបោរ ឥឡូវគេហៅ ជាងស៊ីម៉ង់ ។

ពេលមួយឆ្នាំនេះ ឪពុកខ្ញុំត្រូវធ្វើការទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ដោយអត់ខ្លាចនឿយហត់ឡើយ ។ ក្នុងរយៈពេលនេះ គាត់មិនអាចនិយាយលេង ឬ ទៅណាមកណាជាមួយគូដណ្តឹងគាត់ឡើយ ។ នៅទីបញ្ចប់ ឪពុក និង ម្តាយខ្ញុំបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅឆ្នាំ ១៩៤៥ ។ ការមកធ្វើការបម្រើអនាគតឪពុកក្មេកម្តាយក្មេក ជាបទពិសោធន៍ដ៏ល្អសំរាប់ឪពុកខ្ញុំ ព្រោះជីតាខ្ញុំគឺ លោកតា ឃិន អ៊ុច មានការពេញចិត្តចំពោះការងាររបស់អនាគតកូនប្រសារគាត់ជាទីបំផុត ។

ក្រោយពីរៀបការហើយ ឪពុកខ្ញុំបានទទួលការបំពាក់បំប៉នវិជ្ជាផ្នែកច្បាប់ ជាពិសេសច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និង នីតិក្រមនានាពីជីតាខ្ញុំ ។ ក្រោយពីបានទទួលការបំពាក់បំប៉នផ្នែកច្បាប់រួចមក ឪពុកខ្ញុំបានទទួលមរតកពីជីតាខ្ញុំ ដោយត្រូវបានទទួលការតែងតាំងជាអាជ្ញាសាលា ។ កាលសម័យមុនសង្គ្រាមនោះ មុខងារអាជ្ញាសាលាជាមុខងារក្នុងវិជ្ជាជីវៈសេរី ដែលមានមុខនាទីសម្រេចអនុវត្តសាលក្រមរបស់តុលាការ ជាពិសេសផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និង ធ្វើការប្រគល់ដីការកោះដល់គូក្តីឲ្យចូលរួមសវនាការរបស់តុលាការ ។ នៅសម័យនោះ មុខតំណែងអាជ្ញាសាលាខុសពីមុខតំណែងព្រះរាជអាជ្ញា ព្រោះតំណែងអាជ្ញាសាលាអាចផ្ទេរពីឪពុកទៅកូនបាន ។ ប៉ុន្តែក្រោយមក មុខតំណែងនេះត្រូវឆ្លងកាត់ការប្រឡងវិជ្ជាជីវៈទូទាំងប្រទេសដោយមានគណៈមេប្រយោគ ដែលក្នុងនោះមានចៅក្រមជាន់ខ្ពស់ជាសមាជិក និង មានរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ជាប្រធាន ។ ឪពុកខ្ញុំបានទទួលកាន់តំណែងជាអាជ្ញាសាលា នៅឆ្នាំ ១៩៤៩ ។ មួយឆ្នាំកន្លងមក លោកតា ឃិន អ៊ុច ក៏ទទួលមរណភាពលាចាកយើងទៅ ។

នៅប្រទេសខ្មែរយើងៗដាក់ឈ្មោះត្រកូលមុនឈ្មោះយើងផ្ទាល់ មិនដូចនៅប្រទេសលោកខាងលិចឡើយ ។ ឪពុកខ្ញុំដាក់ឈ្មោះជីតាខ្ញុំនៅខាងមុខ ដូច្នេះឈ្មោះគាត់គឺ អៀង មុត ។ តាមការនិយាយរ៉ាយរ៉ាប់របស់ឪពុកខ្ញុំ លោកតា អៀង

មានបទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនក្នុងជីវិតរបស់គាត់ ។ កាលគាត់នៅក្មេង គាត់រៀនក្បាច់គុន ហើយមានការប៉ិនប្រសប់ក្នុងការប្រើដំបង ។ កាលចុងសតវត្សទី ១៩ ឪពុកមាម្នាក់របស់កម្លោះ អៀង ធ្វើជាមេឃុំ ។ លោកមេឃុំមានកម្រិតវិជ្ជាគុនដំបងយ៉ាងជំនាញដែលគេទទួលស្គាល់ថាគាត់ជាគ្រូគុននិយម ។ ប្រហែលជាដោយយល់ឃើញថា អ្នកចេះវិជ្ជាគុននិយមអាចទទួលគ្រោះថ្នាក់ដោយសារវិជ្ជានេះ ទើបលោកមេឃុំហាមប្រាមកូនក្មួយទាំងអស់ មិនឲ្យទៅហាត់រៀនវិជ្ជានេះឡើយ ។ តែប្រសិនបើលោកមេឃុំដឹងថា មានកូនក្មួយណាមួយហ៊ានចចេសលួចទៅរៀន គាត់នឹងដេញចេញ មិនឲ្យរស់នៅក្នុងភូមិជាមួយគាត់ឡើយ ។ បើចង់មករស់នៅក្នុងភូមិវិញ ទាល់តែកូនក្មួយនោះប្រយុទ្ធឈ្នះគាត់ទើបបាន ។ បើមិនឈ្នះត្រូវតែនិរទេសខ្លួនចេញ ។

ជាច្រើនលើក យុវជន អៀង តែងលួចទៅរៀនវិជ្ជាគុន ហើយជាច្រើនលើកលោកឪពុកមាជាមេឃុំតែងហៅយុវជន អៀង ឲ្យមកល្បងថ្វីដៃជាមួយគាត់ ។ ម្តងៗយុវជន អៀង តែងតែប្រកួតចាញ់លោកមាមេឃុំ ហើយតែងត្រូវនិរទេសទៅនៅស្រុកផ្សេង ។ ប៉ុន្តែនៅលើកចុងក្រោយ គាត់បានដើរស្វែងរករៀនវិជ្ជាគុនពីស្ត្រីគ្រូគុនម្នាក់អាយុប្រមាណ ៣០ ឆ្នាំ នៅស្រុកលើ (ពួកអ្នកស្រុកយើង តែងនិយមហៅអ្នកស្រុកនៅចាប់ពី ពាមជាំង ទៅមេមត់ ក្នុងខេត្តកំពង់ចាមថាអ្នកស្រុកលើ) ។ យុវជន អៀង បានហាត់រៀនឈានដល់កម្រិតគុននិយមខ្ពស់ និង ល្មមគ្រប់គ្រាន់អាចប្រកួតជាមួយលោកមេឃុំជាឪពុកមាបាន ។ នៅលើកនេះ កម្លោះ អៀង ឈ្នះហើយត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យរស់នៅក្នុងស្រុកជាធម្មតាវិញ ។ ដោយសារវិជ្ជាគុននិយមរបស់គាត់ លោកតា អៀង បានប្រយុទ្ធជាមួយខ្លាមួយក្បាល និង បានសម្លាប់សត្វខ្លាព្រមទាំងទុកស្បែកខ្លានោះ ឲ្យកូនចៅមើលតៗនៅជំនាន់ក្រោយផង ។ ខ្ញុំធ្លាប់បានឃើញស្បែកខ្លាធំមួយផ្ទាំងដោយផ្ទាល់ភ្នែក ដែលព្រះគ្រូ អៀង ប៊ុន ជាឪពុកធំ

ខ្ញុំ លោកថែរក្សានៅក្នុងកុដិរបស់លោក នៅក្នុងវត្តសារវន្តតេជោក្រុងភ្នំពេញនាឆ្នាំ ១៩៦០ ។ សូមបញ្ជាក់ថាជីតាខ្ញុំក៏បានហាមប្រាម កូនចៅក្រោយៗមកមិនឲ្យហាត់រៀនវិជ្ជាគុននិយមទៀតឡើយ ដោយប្រហែលជាគាត់យល់ឃើញដូចលោកឪពុកមាមេឃុំរបស់គាត់ដែរ ។

ដោយសារវិជ្ជាគុននិយមនេះ ទើបជីតារបស់ខ្ញុំបានចូលបម្រើព្រះមហាក្សត្រក្នុងព្រះបរមរាជវាំងជាមហាតលិកមួយរយៈ ក្នុងរជ្ជកាលព្រះបាទ នរោត្តម[14] ។ ក្រោយមកជីតាខ្ញុំបានមករស់នៅក្នុងភូមិមេសប្រចាន់ ។ គាត់ជាមេក្រុមទូកងដែលអង្គុយក្បាលទូក លើកច្រវាគ្រវីគ្រវាត់ ដើម្បីអ្នកអុំៗទូកស្មើចង្វាក់គ្នាឲ្យទូកមានល្បឿនលឿន ឬ យឺត ។ ក្រោយមកលោកតា អៀង បានក្លាយជាអាចារ្យប្រចាំវត្តមេសប្រចាន់ រហូតដល់ពេលលោកតាលាចាកលោកទៅក្នុងជន្មាយុប្រហែល ៧០ ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ ១៩៣៩ ។

ឪពុកម្តាយខ្ញុំមានកូន ១១ នាក់គឺ ប្រុស ៩ នាក់ និងស្រី ២ នាក់ ។ ខ្ញុំជាកូនទី ៣ ។ យើងទាំងអស់គ្នាសុទ្ធតែបានត្រូវបីបាច់ថែរក្សាតាមបែបប្រពៃណីរបស់អ្នកស្រុកដែលគេគោរពតៗគ្នារៀងមក ។ ខ្ញុំជាកូនដែលកើត ក្រោយពីចាប់កំណើតក្នុងផ្ទៃម្តាយអស់រយៈពេលតែ ៧ ខែទេ ។ គេអាចហៅថាកូនមិនគ្រប់ខែក៏បាន ។ នៅស្រុកយើង កូនកើត ៧ ខែគេថាមិនគ្រប់ទឹកអាចមានបញ្ហាមិនដូចពួកកូនកើតគ្រប់ខែទេ ។ រាល់ៗដងនៅពេលកើតកូន ម្តាយខ្ញុំតែងហៅរកយាយម៉ប ឬ ឆ្មបប្រចាំភូមិឈ្មោះ យាយកា ។

[14] នេះជាការដំណាលប្រាប់គ្នាតៗមក ដោយពួកយើងពុំមានឯកសារច្បាស់លាស់ឡើយ ។